EVROPSKÝ PARLAMENT 2009 - 2014

Dokument ze zasedání

27. 1. 2011 B7-0074/2011

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě otázek k ústnímu zodpovězení B7-0007/2011
a B7-0008/2011

v souladu s čl. 115 odst. 5 jednacího řádu

Uzavření Ženevské dohody o obchodu s banány mezi Evropskou unií a Brazílií, Kolumbií, Kostarikou, Ekvádorem, Guatemalou, Hondurasem, Mexikem, Nikaraguou, Panamou, Peru a Venezuelou a Dohody mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými o obchodu s banány

Francesca Balzani, Vital Moreira
za Výbor pro mezinárodní obchod

B7-0074/2011

Usnesení Evropského parlamentu o uzavření Ženevské dohody o obchodu s banány mezi Evropskou unií a Brazílií, Kolumbií, Kostarikou, Ekvádorem, Guatemalou, Hondurasem, Mexikem, Nikaraguou, Panamou, Peru a Venezuelou a Dohody mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými o obchodu s banány

Evropský parlament,

– s ohledem na svá usnesení ze dne 1. prosince 2005 o přípravách šesté ministerské konference Světové obchodní organizace v Hongkongu[1], ze dne 4. dubna 2006 o hodnocení jednacího kola z Dohá po konání ministerské konference WTO v Hongkongu[2], ze dne 27. dubna 2006 o posíleném partnerství mezi Evropskou unií a Latinskou Amerikou[3], ze dne 7. září 2006 o přerušení jednání o rozvojové agendě z Dohá[4], ze dne 12. října 2006 o hospodářských a obchodních vztazích mezi EU a unií Mercosur za účelem uzavření meziregionální dohody o partnerství[5], ze dne 23. května 2007 o dohodách o hospodářském partnerství[6], ze dne 12. prosince 2007 o dohodách o hospodářském partnerství[7], ze dne 24. dubna 2008 o pátém summitu EU a Latinské Ameriky a Karibiku v Limě[8] a o reformě Světové obchodní organizace[9], ze dne 9. října 2008 o přerušení jednacího kola WTO z Dohá a o budoucnosti rozvojové agendy z Dohá[10], ze dne 25. března 2009 o dohodě o hospodářském partnerství mezi státy CARIFORA na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé[11], na legislativní usnesení ze dne 25. března 2009 k návrhu rozhodnutí Rady o uzavření dohody o hospodářském partnerství mezi státy CARIFORUM na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé[12], na usnesení ze dne 5. května 2010 o strategii EU ve vztazích s Latinskou Amerikou[13] a ze dne 21. října 2010 o obchodních vztazích Evropské unie s Latinskou Amerikou[14],

– s ohledem na Ženevskou dohodu o obchodu s banány mezi Evropskou unií a Brazílií, Kolumbií, Kostarikou, Ekvádorem, Guatemalou, Hondurasem, Mexikem, Nikaraguou, Panamou, Peru a Venezuelou a Dohodu mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými o obchodu s banány (dále jen „dohody o obchodu s banány“),

– s ohledem na Marrákešskou dohodu o zřízení Světové obchodní organizace,

---

[1] Úř. věst. C 285 E, 22. 11. 2006, s. 126.
[2] Úř. věst. C 293 E, 02.12.06, s. 155.
[3] Úř. věst. C 296 E, 06.12.06, s. 123.
[4] Úř. věst. C 305 E, 14.12.06, s. 244.
[5] Úř. věst. C 308 E, 16.12. 2006, s.182.
[6] Úř. věst. C 102 E, 24.04.08, s. 301.
[7] Úř. věst. C 323 E, 18.12.08, s. 361.
[8] Úř. věst. C 259 E, 29.10.2008, s.64.
[9] Úř. věst. C 259 E, 29.10.2009, s.77.
[10] Úř. věst. C 9 E/05, 15.1.2010, s. 31.
[11] Přijaté texty, P6_TA(2009)0175.
[12] Přijaté texty, P6_TA(2009)0183.
[13] Přijaté texty, P7_TA(2010)0141.
[14] Přijaté texty, P7_TA(2010)0387.

– s ohledem na dohodu o partnerství mezi členy skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT) na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsanou v Cotonou dne 23. června 2000 (dohoda z Cotonou),

– s ohledem na Dohodu o hospodářském partnerství mezi státy CARIFORUM na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé,

– s ohledem na ukončení jednání o dohodě o přidružení uzavřené mezi EU a Střední Amerikou,

– s ohledem na ukončení jednání mezi EU, Kolumbií a Peru o mnohostranné obchodní dohodě,

– s ohledem na prohlášení ministerské konference Světové obchodní organizace přijatá v Dohá dne 14. listopadu 2001 a v Hongkongu dne 18. prosince 2005 a na souhrnnou zprávu předsedy přijatou v Ženevě dne 2. prosince 2009,

– s ohledem na výjimku z uplatňování článku I dohody GATT udělenou v Dohá v listopadu 2001 („výjimka z Dohá“) pro obchodní preference dohody z Cotonou, jejíž doba platnosti odpovídá době platnosti těchto obchodních preferencí, tj. do 31. prosince 2007,

– s ohledem na ujednání o banánech mezi USA a ES z 11. dubna 2001,

– s ohledem na zprávu generálního ředitele Světové obchodní organizace z 22. prosince 2009 týkající se využití všech jeho možností (podle článku 3.12 Ujednání o řešení sporů) ve sporu ES – režim dovozu banánů (DS361) zahájeném Kolumbií a ve sporu ES – režim dovozu banánů (DS364) zahájeném Panamou,

– s ohledem na nařízení Rady (EHS) č. 404/93 ze dne 13. února 1993 o společné organizaci trhu s banány,

– s ohledem na prohlášení Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU ze dne 1. dubna 2010, které se týká úmluvy EU a zemí Latinské Ameriky o banánech a jejího dopadu na producenty ze zemí AKT a Evropské unie,

– s ohledem na otázky k ústnímu zodpovězení ze dne 24. ledna 2011 položené Radě (O-0012/2011 – B7-0007/2011) a Komisi (O-0013/2011 – B7-0008/2010) o uzavření Ženevské dohody o obchodu s banány,

– s ohledem na čl. 115 odst. 5 a čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že dohody o obchodu s banány řeší nejdelší spor mezi EU a latinskoamerickými dodavateli banánů požívajícími doložky nejvyšších výhod; vzhledem k tomu, že také řeší zvláště trpký a vleklý spor mezi USA a EU a předchází možnosti škodlivých sankcí ze strany USA; vzhledem k tomu, že řeší i veškeré nároky latinskoamerických dodavatelů požívajících doložky nejvyšších výhod v souvislosti s posledními třemi vlnami rozšíření EU,

B. vzhledem k tomu, že do 1. července 1993 si každý členský stát EU zachovával vlastní

režim dovozu banánů, přičemž některé členské státy měly zvláštní ujednání poskytující výhody zemím, s nimiž je pojí silné historické vazby;

C. vzhledem k tomu, že po přijetí nařízení Rady (EHS) č. 404/93 zahájilo několik latinskoamerických zemí, které jsou členy WTO a dodávají banány do EU na základě doložky nejvyšších výhod, jakož i Spojené státy americké, proti EU řízení pro řešení sporů v rámci WTO s ohledem na rozdílné zacházení s banány uváděnými na trh Evropské unie různými dodavateli,

D. vzhledem k tomu, že bylo shledáno, že některé aspekty režimu Evropských společenství pro dovoz banánů nesplňují pravidla WTO,

E. vzhledem k tomu, že řada návrhů Evropských společenství (ES) na změnu režimu s cílem zajistit, aby odpovídal doporučením a rozhodnutím orgánu WTO pro řešení sporů, byla zeměmi, které podaly stížnost, zamítnuta,

F. vzhledem k tomu, že bylo shledáno, že ani nový režim ES pro banány zavedený 1. ledna 2006 nesplňuje závazky EU v rámci WTO,

G. vzhledem k tomu, že pro vývoz je určeno pouze 20 % světové produkce banánů, jelikož většina této produkce je určena pro domácí trhy,

H. vzhledem k tomu, že mezi jednotlivými zeměmi i v rámci těchto zemí existují v produkci banánů značné rozdíly, pokud jde o produktivitu a úroveň konkurenceschopnosti; vzhledem k tomu, že latinskoamerické země a Filipíny patří mezi nejvíce konkurenceschopné výrobce a jsou hlavními vývozci,

I. vzhledem k tomu, že EU dokončila jednání s Kolumbií a Peru o mnohostranné obchodní dohodě a jednání se šesti zeměmi Střední Ameriky o dohodě o přidružení,

J. vzhledem k tomu, že program domácí podpory EU nazvaný POSEI (*„program možností určený pro nejvzdálenější a ostrovní regiony“*) pomáhá producentům v nejvzdálenějších regionech EU,

K. vzhledem k tomu, že banány jsou čtvrtým největším zemědělským vývozním artiklem na světě, a vzhledem k tomu, že EU, která v roce 2007 dovezla téměř 5 milionů tun banánů, je největším (čistým) dovozcem banánů na světě,

L. vzhledem k tomu, že produkce banánů má výrazný dopad na místní komunity, nejen po hospodářské stránce, ale také pokud jde o životní prostředí, migraci a pracovní normy,

M vzhledem k tomu, že nadnárodní společnosti působící v Latinské Americe kontrolují více než 80 % světového trhu,

N. vzhledem k tomu, že systém celních kvót EU vytvořil podmínky, které zemím AKT umožňují vyvážet značný objem banánů do EU, a také omezil dopady obchodních dohod na evropské výrobce a zachránil vysoký počet pracovních míst spojených s výrobou banánů,

O. vzhledem k tomu, že nová dohoda bude znamenat značné snížení celních sazeb (35 %

v období od roku 2010 do roku 2017) pro dovoz z ostatních zemí, které nejsou členy AKT; vzhledem k tomu, že v důsledku toho se budou producenti v zemích AKT a EU nesporně muset přizpůsobit nové realitě mezinárodního trhu,

1. bere na vědomí dohody o obchodu s banány a vítá ukončení jednoho z technicky nejsložitějších, politicky nejcitlivějších a obchodně nejvýznamnějších právních sporů, jaký byl kdy projednáván ve WTO;

2. domnívá se, že dosažená dohoda přináší určité řešení, ale nemůže plně sladit legitimní zájmy všech stran; vyzývá proto Komisi, aby co nejdříve předložila posouzení dopadů, které dohody o obchodu s banány budou mít na rozvojové země a vzdálené evropské regiony, které jsou producenty banánů, a to až do roku 2020;

3. vítá skutečnost, že dohody o obchodu s banány budou představovat konečné závazky EU v oblasti přístupu na trh s banány, které mají být součástí závěrečných výsledků příštího mnohostranného jednání o přístupu na trh se zemědělskými produkty, která mají být úspěšně dokončena ve WTO (jednací kolo z Dohá);

4. zdůrazňuje, že dosažená dohoda představuje krok kupředu v jednacím kole z Dohá, ale pouze do určité míry, jelikož problémy, se kterými se tato jednání potýkají, jsou mnohem širšího rázu než jen produkce banánů;

5. zdůrazňuje, že jakmile bude potvrzena Ženevská dohoda o obchodu s banány, nevyřešené spory a všechny žádosti podané do 15. prosince 2009 latinskoamerickými dodavateli banánů požívajícími doložky nejvyšších výhod v souvislosti s obchodním režimem EU pro banány budou považovány za vyřešené;

6. konstatuje, že ceny banánů pro spotřebitele z EU zůstaly podle údajů za rok 2010 stejné nebo se zvýšily pouze nepatrně;

7. zdůrazňuje, že EU postupně do roku 2017 sníží svoje dovozní cla na banány z Latinské Ameriky ze 176 EUR/tunu na 114 EUR;

8. zdůrazňuje, že dohody o obchodu s banány umoží vyřadit produkci banánů z jednacího kola z Dohá o tropických produktech; zdůrazňuje, že na tropické produkty sice bude uplatněno větší snížení celních sazeb, ale snížení sazeb u produktů, u nichž bude docházet k rušení preferencí a na kterých mají zájem země AKT, proběhne v relativně delším období, než jaké se obecně uplatňuje v těchto jednáních; zdůrazňuje nicméně, že dohody o obchodu s banány pravděpodobně nevytvoří podmínky pro uzavření dohody o tropických produktech přijatelnou pro země AKT a rušení jejich preferenčního přístupu, neboť návrhy formulované současně s dohodami o banánech byly již odmítnuty některými velkými rozvíjejícími se ekonomikami, jak ukazují reakce Indie a Pákistánu během zasedání Generální rady WTO v prosinci 2009;

9. poukazuje na to, že EU tradičně poskytuje zvláštní celní preference pro banány ze zemí AKT; připomíná, že některé členské státy WTO opakovaně poukazovaly na to, že toto preferenční zacházení neodpovídá pravidlům WTO; zdůrazňuje, že řada právních rozhodnutí rozhodčích panelů WTO, Odvolacího orgánu a zvláštních rozhodců požadovala změnu stávajícího režimu;

10. vyjadřuje politování nad tím, že ve vyjednávání mnohostranné dohody s andskými zeměmi nemohl být zachován původní regionální přístup, takže pro Ekvádor nebudou platit stejné celní sazby jako pro Kolumbii a Peru;

11. zdůrazňuje, že od roku 2008 se díky stávajícím dohodám na banány dovážené do EU ze zemí AKT neuplatňují žádná cla ani kvóty;

12. zdůrazňuje, že paralelně probíhající diskuse se zeměmi AKT vyústily v dohodu, podle níž dostanou země AKT vyvážející nejvíce banánů kromě standardní pomoci EU navíc další podporu prostřednictvím nového programu, tzv. doprovodných opatření týkajících se banánů; zdůrazňuje, že prostředky vyčleněné na tato doprovodná opatření by mohly být nedostačující a tato opatření mají být uplatňována po příliš krátkou dobu, aby skutečně pomohla producentům banánů ze zemí AKT vyrovnat se s následky změn dovozního režimu EU; žádá Komisi, aby jasně uvedla, že tyto peníze doplňují stávající prostředky na spolupráci a že se nejedná pouze o příspěvek vnitrostátním rozpočtům, který nelze vyčlenit na konkrétní programy, jako je vzdělávání a diverzifikace; žádá Komisi, aby představila nové víceleté finanční řešení;

13. vyzývá Komisi, aby 18 měsíců před ukončením doprovodných opatření týkajících se banánů tento program vyhodnotila, přičemž toto hodnocení musí zahrnovat doporučení dalších opatření, která by měla být přijata, a jejich povahy;

14. naprosto odmítá jakékoliv pokusy financovat program na pomoc zemím AKT produkujícím banány převedením prostředků z rozpočtových položek na rozvojovou spolupráci;

15. poukazuje na to, že bude důležité rozdělit zdroje z doprovodných opatření týkajících se banánů mezi jednotlivé země podle očekávaných ztrát ve vývozu a produkci banánů a zároveň podle stupně rozvoje dané země, vážených ukazatelů a obchodu s banány s EU; zdůrazňuje, že je nezbytné nalézt správnou rovnováhu mezi třemi typy vzájemně se nevylučujících opatření, které lze použít: opatření na zlepšení efektivity stávající produkce, opatření na zvýšení přidané hodnoty na místní úrovni a opatření na pomoc zemím diverzifikovat svou produkci a neomezovat se pouze na produkci banánů;

16. vyzývá EU a státy AKT, aby navrhly opatření, která pomohou státům těžce závislým na produkci banánů diverzifikovat jejich ekonomiku, včetně větší pomoci na podporu obchodu;

17. zdůrazňuje, že banány jsou v některých nejvzdálenějších regionech Unie jednou z hlavních zemědělských plodin, a to především ve francouzských zámořských departementech Guadeloupe a Martinique, na Azorách, Madeiře a na Kanárských ostrovech;

18. doporučuje, aby byl zohledněn sociální a hospodářský význam odvětví banánů pro nejvzdálenější regiony EU a jeho přínos pro dosažení cíle hospodářské a sociální soudržnosti díky příjmům a pracovním místům, která vytváří, různým druhům hospodářské činnosti, která s ním souvisí, a díky udržování ekologické a krajinné rovnováhy, jež přispívá k rozvoji cestovního ruchu;

19. poznamenává, že o zřízení podpůrného programu POSEI bylo rozhodnuto v roce 2006 s ohledem na dohodnutou celní sazbu za přístup na evropský trh ve výši 176 EUR/tunu, což znamená, že sazba uvedená v dohodách WTO o obchodu s banány ještě nebyla v rozpočtu POSEI zohledněna; nabádá příslušné orgány EU, aby upravily balíček podpory pro domácí producenty EU vyčleněný v programu POSEI a aby učinily další kroky k zajištění toho, aby souběžně s trendem liberalizace světového obchodu s banány měli domácí producenti EU možnost setrvat na trhu a provozovat své tradiční činnosti;

20. domnívá se, že dohody o obchodu s banány by mohly mít značný dopad na producenty v EU; žádá proto Komisi, aby pomoc producentům zemí AKT a EU byla navýšena a v případě potřeby prodloužena až do roku 2020;

21. konstatuje, že produkce banánů v nejvzdálenějších regionech EU se ve srovnání s většinou latinskoamerických zemí řídí přísnějšími sociálními a environmentálními standardy; upozorňuje na skutečnost, že v nejvzdálenějších regionech jsou používány nejrůznější aktivní látky, jako například pesticidy, v dávkách, které jsou dvacetkrát až čtyřicetkrát nižší než v jihoamerických a latinskoamerických zemích, a co se týče rostlinolékařské oblasti, je většina aktivních látek, které jsou evropskými právními předpisy v zájmu zajištění bezpečnosti potravin zakázány, při pěstování banánů v jihoamerických a středoamerických zemích široce využívána;

22. bere na vědomí, že v posledních dvoustranných dohodách EU s producenty banánů (mnohostranná obchodní dohoda s Kolumbií a Peru a dohoda o přidružení se Střední Amerikou) souhlasila EU s tím, že do 1. ledna 2020 postupně sníží své dovozní clo na banány z těchto zemí na 75 EUR/tunu;

23. bere na vědomí, že preferenční rozpětí 39 EUR/tunu, které bylo nakonec schváleno v těchto dohodách, značně zlepší konkurenceschopnost osmi andských a středoamerických zemí a nadnárodních společností působících v této oblasti na trhu EU ve srovnání s ostatními vývozci; zdůrazňuje, že od roku 2020 budou přínosy pro země, které již vyvážejí banány do EU, zjevné, protože se zvýší jak objem jejich vývozu, tak cena, kterou za banány dostávají;

24. zdůrazňuje, že by se mohla snížit relativní konkurenceschopnost všech ostatních vývozců do EU požívajících doložky nejvyšších výhod (z nich je zejména nejdůležitější Ekvádor) a také zemí AKT a nejméně rozvinutých zemí na trhu EU oproti zemím, které podepsaly tyto dohody;

25. domnívá se, že přístup na trh EU by měli mít pouze ti producenti, kteří respektují ustanovení agendy Mezinárodní organizace práce (MOP) týkající se důstojné práce, lidská práva a dodržují ekologické předpisy;

26. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a Brazílie, Kolumbie, Kostariky, Ekvádoru, Guatemaly, Hondurasu, Mexika, Nikaraguy, Panamy, Peru a Venezuely, Spojených států amerických a zemí AKT.